

Letní stanice.

Úvod.

Tato úvaha o letních stanicích je výhradně snůškou poznatků přímých účastníků, poznatků v dobrém i špatném smyslu, aby bylo lze podle zjištěných fakt vybrati si pro výcvik příslušné jednotky to, co je nejúčelnější a nejlepší. Učíme se stále, a to nejen tehdy, máme-li vždy a ve všem dokonalé zařízení a bezvadné směrnice a rozkazy, ale i chybami. Proto není vždy dobré lekati se chyb a nedostatků a zavírat před nimi oči a ucpávat si uši. My pak, přímí cvičitelé vojína a menších jednotek, nemáme jiného fora než právě zde, kde chceme a můžeme říci své zkušenosti, získané při praktickém školení vojína a gážisty v přesvědčení, že jsme přispěli i svou hřívnou do společné pokladny.

Pro výcvik vojína a menších jednotek má zřízení letních stanic tak dalekosáhlý význam, že stačí jen poukázati na jádro našich cvičebních řádů — cíl výcviku: výchova k boji — abychom toto zařízení nejen schvalovali, nýbrž si ho toužebně přáli.

Účel letních stanic.

Co je přímým účelem letních stanic?

Mohli bychom současně s touto otázkou vysloviti další — kdy jíti do letních stanic? — poněvadž odpověď na tuto je vlastně odpovědí též na otázku první.

V době výcviku jednotlivce, roje a družstva u pěších jednotek a výcviku detailního u speciálních částí stačí nám i pro bojový výcvik téměř všude posádkové cvičiště. Je to ostatně období, kdy se smí voják volně pohybovat terénem, ať již kdekoliv, poněvadž je takřka po celou dobu všechno pod sněhem a většinou zamrzlé, jsou tedy v zimě polní škody nepravděpodobné. A o ty nám jde!

Jakmile začne výcvik čety, nastanou už velmi často svízele při vyhledávání vhodného terénu pro polní cvičení, poněvadž odchylka od komunikace má obyčejně v zápětí polní škodu. Nicméně nejsou ještě tyto překážky nepřekonatelné; najde se v každé posádce i pro četů vhodné místo, kde by bylo lze podrobně cvičiti všechny fáze boje.

Výcvik roty a praporu, doba skutečného propracování všech bojových úkonů, souhra všech nižších velitelů, všech zbraní (mám na mysli zvláště všechny bojové prostředky horských a hraničářských praporů), součinnost s dělostřelectvem, letectvem, služba spojovací, zpravodajská, zásobovací — na to všechno, má-li býti v detailu důkladně propracováno, nestačí již ani posádkové cvičiště ani nejbližší okolí posádky. Nedostačuje jednak proto, že nelze odbočiti do terénu mimo komunikace pro rozsáhlé kultury, jednak také proto, že je rozhodování všech velitelů usnadněno podrobnou znalostí terénu. Každé cvičení je od začátku do konce tak skresleno, že se musí při rozpravě po cvičení vždy zvlášť poznamenati, jak by to asi ve skutečnosti mohlo býti provedeno, jak by to skutečně vypadalo. A nelze zde nikoho vinit z nesprávného počínání, nevyužil-li terénu voják, družstvo, četa, rota pro krytý pohyb: poněvadž téměř vždy jim v tom brání kultury, polní škody. Školení nižších velitelů přestává býti zajímavé, ba pozbývá mnohdy úplné ceny, má-li cvičitel stále a stále míti zřetel k možným polním škodám. Každé cvičení je pak pravidelným opakováním případu 1. 2. 3 atd. s menšími nebo většími obměnami. A což teprve, chceme-li dáti některému cvičení ráz ještě dokonalejší pravděpodobnosti použitím polní lopatky? Kde a kdy se to má cvičit? Jak si má učinit správnou představu o takovém boji prostý voják, nemá-li ji ani důstojník bez válečných zkušeností, poněvadž to nikdy nikde nemohl cvičit pro přísný zákaz polních škod?

Výcvik pluku je již v době, kdy jsou žně v plném proudu, je tedy v tu dobu (srpen) menší pravděpodobnost polních škod, proto by bylo zbytečné stanovit letní stanice na toto období výcviku pluku.

Závěr z těchto úvah.

Jíti do letních stanic v době výcviku roty a praporu, aby měli nižší velitelé příležitost pracovat se svými jednotkami v neznámém terénu.

Jíti do letních stanic jen tam, kde je dána možnost volného a neomezeného pohybu v terénu, aniž je třeba se úzkostlivě ohlížeti na možnost polních škod při cvičeních.

Účelem letních stanic je tedy: dát veliteli roty a praporu možnost, aby mohli se všemi svými gáristy a poddůstojníky podrobně propracovat

všechny fáze boje v neznámém anebo méně známém terénu, kde jsou větší polní škody nemožné. Pro horáky je mimo to třeba terénu hornatého, méně schůdného.

Nepřímým účelem letních stanic je ovšem též snaha, aby poznal co možná největší počet gážistů i mužstva kraje mimo posádkové.

Zásady při zřizování letních stanic.

Máme-li stanoven účel, vyznačme si nyní zásady, které nás nejvíce snáze a nejspolehlivěji přivedou k jeho dosažení.

1. Jak dlouho mají zásadně trvati letní stanice, má-li býti účelu dosaženo? Minimum? Kdy začátek? Rozdělení celého období pro výcvik roty a praporu?

Rekli jsme, že letní stanice mají býti zřízeny v období výcviku roty a praporu. Na otázku „jak dlouho“ by byla nejpřiléhavější odpověď „po celou dobu výcviku roty a praporu“. Je to ideál a proto je to — nesplnitelné. Musíme tedy přihlížet vedle účelu také k finančním možnostem, ovšem jen potud, pokud by účel zkrácením celého období neutrpěl, neboli, nebylo-li by pro malé finanční prostředky vůbec možno účelu dosáhnouti. V tomto případě by ovšem bylo výhodnější od zřízení letních stanic vůbec upustiti, nechat rotu a prapor v klidu cvičit v posádce a věnovat stanovenou částku jiným účelům (polní střelba praporeční, plukovní a brigádní cvičení před závěrečnými cvičeními).

Nepočítáme-li odchod do letních stanic a návrat do stálé posádky, pak neděle a svátky, musí nám zůstat tolik cvičných dní v letních stanicích, aby mohl jak velitel roty, tak i velitel praporu klidně soustavně a bez překotného spěchu a nepřiměřené námahy podniknouti, a to za příznivého počasí, skutečně důkladně probírat alespoň ty fáze boje, které nám přikazuje sl. předpis P-I-1, čl. 559 a 560, t. j.:

V rotě:		Přibližování	1 den.
		Útok	2 dni.
		Disponování zálohou roty	2 dni.
		Zajištění dobytého terénu	1 den.
		Využití úspěchu	1 den.
		Úkol roty v záloze	1 den.
		Obranný boj	2 dni.
V praporu:		Přibližování	1 den.
		Útok	2 dni.
		Vývoj boje — souhra boj. prostředků	1 den.
		Disponování zálohou praporu	2 dni.
		Zajištění dobytého terénu	1 den.
		Využití úspěchu	1 den.
		Úkol praporu v záloze	1 den.
		Zvláštní seskupení	1 den.
		Obranný boj	1 den.
		Příprava posice pro vlastní útok	1 den.
		Celkem	22 dni.

Je tedy minimum požadavku pro trvání letních stanic 22 cvičných dní, a to skutečně cvičných, kdy velitelé rot a praporů nejsou ničím jiným zdržováni a zaneprázdněni.

Podle kalkulace shora udané by tedy připadlo na výcvik roty 10 a na výcvik praporu 12 cvičných dní. K tomu třeba přičísti neděle, svátky a dni event. ztracené nepříznivým počasím — asi 6 dní, pak pochod tam a zpět.

Má-li býti mimo výcvik již udaný provedena též polní střelba v době letních stanic, je třeba ještě přičísti dni k tomu potřebné.

Období letních stanic musí býti ovšem přizpůsobeno některé ze směn záložníků (nebo opačně směna záložníků letním stanicím) a to tak, aby záložníci po tří denním opakování základního výcviku v družstvu a četě byli zařaděni do rot a vykonali tedy větší část svého cvičení v letních stanicích, do nichž by přišli za vlastní jednotkou.

Jak je po těchto úvahách jasné, připadá začátek letních stanic do konce období výcviku roty neboli do polovice června, konec pak do druhé polovice července. Den návratu z letních stanic by byl zároveň předposledním dnem presenční služby záložníků, aby mohli býti hned po návratu propuštěni.

2. Jíti do letních stanic na jedno místo a tam setrvati po celé období?

Nezapomínajíce na účel letních stanic, podrobíme tuto otázku přísnému rozboru.

Výhody pobytu v jednom místě.

Jak gážísté, tak i mužstvo mají jakous takous stálou posádku, pohodlí a možnost k udržení pořádku, což je jistě ve smyslu účelu letních stanic, neboť podmínkou úspěchu při cvičení je zájem účastníků, podmínkou zájmu pak pořádek a odpočinek.

Čistotu těla, zbraní, součástí ústroje lze snadno zachovati a také žádati.

Na cvičení lze jíti z letní stanice vždy jiným směrem, čímž pozná gážísta i vojín okolní terén a jeho zvláštnosti velmi podrobně. Toť nepřímý účel letních stanic.

Všechna cvičení mohou býti velitelem roty, později praporu, důkladně připravena a při možném nezdaru opakována. Tedy podmínky tytéž jako v stálé posádce.

Stravování, dodávání poživatin a materiálu je pravidelné, tím jsou pak požadavky, kladené na muže, odůvodněny. Normální stravování je základem kázně a zájmu o službu.

Administrativa a korespondence u roty a praporu je pravidelná, tedy v prospěch služby.

Mravní hodnota útvaru a kázeň zůstávají stálými letními stanicemi nedotčeny, poněvadž denní námahy netřeba přepínati, ubytovací podmínky, strava, pořádek atd. jsou podmínkám v stálých posádkách téměř rovny.

Lidi, koní a ostatního materiálu lze náležitě šetřiti, čímž detailní výcvik jen získá.

Jsou-li útvary (pěši i dělostřelecké) vhodně rozmístěny, lze požádati snadno cvičení se soupeřstvím v rotě i praporu a s dělostře-

lectvem bez zvláštních větších přesunů zúčastněných jednotek do východiska.

V letních stanicích lze připravit snadno a důkladně polní střelbu až do hlavní polní střelby a snad i vrh ostrými ručními granáty. Tato výhoda je důležitá hlavně pro ty útvary, které nemají v okolí stálých posádek možnosti odstřílet polní střelbu.

Nevýhodě stálých letních stanic, že totiž gážista pozná jen poměrně malou oblast dosud neznámého území, lze se vyhnouti tím, že se každoročně mění místa letních stanic pro všechny zúčastněné útvary. Jiných nevýhod není.

Odpověď na naši otázku: Ano! Zříditi stanice se stálým sídlem.

3. Nežřizovati vůbec stálé stanice, nýbrž pohybovat se s místa na místo a nocovat každý druhý den jinde?

V ý h o d y.

Všechna cvičení mají ráz čilého pohybu a změny, velitelé jsou téměř každodenně v úplně neznámé krajině, jejich rozhodování podléhá novým vlivům.

Gážisté i vojíní poznají velké prostory neznámého území.

N e v ý h o d y.

Terénní poznatky jsou přes obsáhlost poznaného území negativní, poněvadž jsou jen povrchní a kusé. Stačí jen nepatrná změna počasí (dešť, mlha, v horách sníh) a poznatky jen povrchně získané stávají se velmi nebezpečnými pro rozhodování a zvláště pro časovou kalkulaci.

Výcvik nemůže se dít dosti podrobně a každé cvičení je časově omezeno, poněvadž je po cvičení a krátké rozpravě odchod do další nocovací stanice. Tím pozbývá cvičení hodnoty, poněvadž se velitel nemůže věnovati podrobnostem, mnohdy velmi důležitým. Tento nedostatek se pocituje zvláště při výcviku roty.

Stravování a dodávání materiálu, administrativa a korespondence, nocování — všechno je nepravidelné a cvičení mají tak ráz dlouhotrvajících namáhavých manévrů, spojených s dlouhými pochody a se vším obvyklým strádáním. To jistě neposlouží účelu letních stanic, poněvadž pro únavu těla ztrácí gážista, poddůstojník i voják nevyhnutelně nutný zájem o cvičení a o okolní terén, neboť tyto námahy trvají příliš dlouho. Ani není a nemůže ani být účelem letních stanic přepínati síly gážisty a muže, nýbrž jen soustavná, klidná a podrobná práce k dosažení vrcholného úspěchu v bojovém výcviku. Snášení námah, strádání a vytrvalost se může vyzkoušet o b ě a s n ě, nikoli však každodenní únavou těla a ducha.

Morální úroveň a kázeň klesá jednak pro nemožnost přísného dozoru, jednak pro uvedené nedostatky rázu materiálního. Čistota těla a ústroje se stává problematickou, poněvadž není ani dosti času, ani vhodné příležitosti a klidu k důkladnému ošetření těla a k očištění výstroje. Vrcholné požadavky lze klásti na vojína při závěrečných cvičeních, kdy nejde již o výcvik nižších velitelů a mužů, nikoli však v době intenzivní a soustavné práce výchovné a výcvikové.

Příprava cvičení nemůže býti dosti důkladná ani při nejlepší vůli velitelů, poněvadž se přípravy dějí více nebo méně jen podle mapy, málo nebo vůbec nic podle osobní rekognoskace před cvičením.

Námět takto pořízený jen snad podle povrchní rekognoskace nemůže nikdy bezvadně odpovídati předmětu a účelu cvičení. Podrobný výcvik nižších velitelů a poddůstojníků tím nesmírně utrpí.

Stanovený program nelze měnit, pochody s místa na místo musí býti provedeny bez ohledu na počasí. Cvičení špatně provedené neb jednotlivé fáze boje nelze opakovat pro časové omezení a nezměnitelný program. Zřejmě zde vysvítá, že takovéto letní stanice nemají pro výcvik nižších velitelů ceny.

Polní střelbu nelze buďto vůbec připravit, nebo lze ji připravit jen velmi povrchně. Nedostatky se tu jeví při každém kroku. Tím není ani zdaleka dosaženo účelu polní střelby.

Odpověď na naši otázku: Ne! Stanice se stálým pohybem a stěhováním nejsou účelné.

4. Kombinovati stálé letní stanice s častými přesunými, pochody a stěhováním?

Nevýhody měnivých stanic (t. j. stálý pohyb s místa na místo) vyvstávají i při eventuální kombinaci se stálými stanicemi tak hrozně nad výhody v odst. 2 udané, že nelze se tomuto řešení s čistým svědomím, t. j. že odpovídá tento způsob účelu letních stanic, přiklonit.

Hlavní nevýhodou i zde je nedostatek klidu, jehož potřebuje nevýhnutelně každá jednotka k soustavnému výcviku.

Odpověď na naši otázku: Ne! Ani kombinace stálých stanic s častými přesuny nemůže vyhovovat účelu.

5. Větší cvičení v letních stanicích, přímá účast vyšších velitelství, kontrola.

Uvědomíme-li si znovu účel letních stanic a představíme-li si onen význačný minimální program výcviku, můžeme směle rozhodnout, že větší cvičení než praporeční nemá v letních stanicích již místa.

Za výcvik setniny je odpovědný její velitel, za výcvik praporu velitel praporu. Tito dva velitelé jsou to, kteří nám připravují a cvičí velitelský sbor, a to velitel roty poddůstojníky, částečně gážisty, velitel praporu všechny gážisty. Mají-li tedy býti letní stanice v období výcviku roty a praporu, připravujeme velitele roty i praporu pořádáním větších cvičení v letních stanicích o nejdrahocennější čas, jež jsme jim chtěli dáti pro racionální výcvik jeho jednotky. Tedy na jedné straně dáti a na druhé zase vzíti? A přes to, že jsme veliteli praporu vzali nejvýhodnější možnost k výcviku, činíme jej za jednotku jemu svěřenou odpovědným?

Při větších cvičeních nežli v praporu lze již velmi málo školit mladší důstojníky, tím méně pak poddůstojníky. Tedy pro výcvik jednotky nepřináší takové cvičení zvláštního zisku a zůstává školou jen pro vyšší velitele. To však je již mimo účel letních stanic, mimo vlastní program tohoto výcviku. A konečně úroveň výcviku praporu nepřipouští ještě tou dobou, aby mohlo býti mnoho času,

určeného k výcviku roty a praporu, ztraceno k jiným účelům, a to tím méně, že po celé zimní období byli všichni vyšší velitelé činní při aplikačních, velitelských a posádkových cvičeních jak na mapě, tak i v terénu.

Škrtneme-li tedy z programu letních stanic všechna větší cvičení (cvičení s dělostřelectvem, event. letectvem zůstávají), není třeba, aby byla velitelství vyšší než prapor do letních stanic posílána a omezí se také jejich kontrola na normální kontrolu, obvyklou v stálých posádkách. Tím je získáno velmi mnoho času k výcviku.

Závěr.

Z úvah a poznatků zde podaných můžeme si nyní utvořit definitivní závěr o účelu letních stanic a o jich přizpůsobení k tomuto cíli.

Letní stanice jsou tedy obdobím intenzivní a blahodárné činnosti velitele roty a praporu tak, aby si mohli své gážisty a podřízené sehrát do celkového aparátu jako kolečka do hodinového stroje.

To je možné jen tehdy, mají-li k tomu nejen terén a materiální zajištění, ale i čas, klid, zájem a radost z práce. K tomu je třeba jisté volnosti a samostatnosti ve způsobu dosažení vytčeného cíle a důvěra. Máme již většinu velitelů praporů a jejich zástupců absolventů velitelských kursů, máme vynikající velitele rot s dlouholetou úspěšnou praxí, jsou nám tedy zárukou, že své věci nejen dokonale rozumějí, nýbrž i způsob výcviku své jednotky bezvadně znají.

Letní stanice mají být tím výcvikovým obdobím, na které se jak gážista, tak i voják s nedočkavostí těší a k němuž koná s radostí všechny přípravy, a ne obdobím plným strádání a nedostatků, únavných pochodů a špatných noclehů v nečistých postelích a stodolách, kdy je voják tělesně a gážista mimo to i duševně vyčerpan, a proto očekává každoročně se strachem tyto dlouhotrvající útrapy.

Jen radostná práce je plodná.

Pěchota u nás a v cizině.

Štábní kapitán Mil. Hladík:

Polská pěchota.

V lednové „Revue d'Infanterie“ pojednává francouzský kapitán R. o polské pěchotě.

Kapitán R. se dotýká v úvodu historie staré polské armády, známé Francouzům z doby napoleonské, a z této historie soudí, že se dědičná bojovnost polské ras odrazí na mladé armádě nynější, již předpovídá po stránce kvalitativní vysokou úroveň v blízké budoucnosti.

Základ této mladé armády tvořily „Legie“, sestavené za světové války v Habsburské, Ruské a ve Francii, z nichž během roku 1919 bylo postaveno 21 divíí. Za války s bolševiky vzrostl tento počet na 30. S počátku měla každá divise 4, později 3 pluky.